GĂRGĂRIȚA

comedie satirică în patru tablouri

de

ION BĂIEȘU

PERSONAJELE

GRĂMESCU, 50 de ani
ELVIRA, 27 de ani
PĂSCULETE, 50 de ani
NUȚI, 19 ani
BUBU, 40 de ani
GIGI, 30 de ani
SOTIR, 35 de ani
VAVA, 30 de ani
GROAPĂ, 50 de ani
VICA, 51 de ani
TURBATU, 50 de ani

Acțiunea se petrece chiar în zilele noastre.

Tabloul 1

Biroul lui Grămescu, șeful cooperației meșteșugărești din orășelul B. Tip înalt, masiv, 50 de ani ; cu zece ani în urmă era frumos, dar și acum place femeilor. Vorbește la telefon.

GRĂMESCU : Îmi aranjezi separeul din fund. Atît, două persoane. Nu aprinzi lumina electrică, aprinzi două lumînări roșii. Se începe cu păstrăv, se continuă cu pastramă de gîscă, ficăței de pasăre la tigaie, caș afumat și ceapă verde. Ai prepeliță ? Perfect. Pui două la cuptor. Crocante. Mă, să fie serviciu a-ntîia, că vă belesc ! Vin cu o prințesă. Turcitu, cu acordeonu', să fie pe-aproape. Ce vin aveți ? Mă, voi știți care sînt cele trei calități ale vinului ? Să fie sec, să fie rece și să fie mult. Ha, ha, ha ! Fir-ați ai dracului de pungași, mi-ați mîncat o avere. Salut ! *(Apasă pe butonul soneriei. Intră Elvira, secretara, blondă, 27 de ani, încă frumoasă, deși a făcut șolduri.)* Fă-mi o cafea.

ELVIRA : E adevărat ce-am auzit ?

GRĂMESCU : Ce-ai auzit ?

ELVIRA : Că-ți iei o altă secretară în locul meu.

GRĂMESCU : Da, ai auzit bine. Îmi iau una mai aspectuoasă. Aşa e protocolul : cînd o secretară îmbătrîneşte, îi ia locul alta mai tînără. Circulaţia cadrelor.

ELVIRA : Poţi să fii atît de nemernic ?

GRĂMESCU : Nu te obrăznici !

ELVIRA : Acum cinci ani, cînd te-am cunoscut, tot aşa îmi vorbeai ?

GRĂMESCU : Atunci cînd ai venit la mine pentru angajare, iar eu te-am invitat în aceeaşi zi la un restaurant în afara oraşului, ţi-am oferit o găină la ceaun, iar seara tu m-ai invitat la tine acasă, aranjînd cu colega de cameră să doarmă la o prietenă ?

ELVIRA : Da.

GRĂMESCU : Păi de ce-ai făcut asta ? Cine te-a obligat să mă inviţi acasă ? Nu bănuiai că o să tabăr pe tine ?

ELVIRA : Altfel nu mă angajai.

GRĂMESCU : Ba da, te angajam. Te angajam şi te invitam altă dată la restaurant, peste vreo săptămînă. Iar tu puteai să refuzi, pretinzînd că eşti logodită şi că-ţi iubeşti logodnicul etc. Iar eu te mai ţineam încă vreo săptămînă ca secretară, şi pe urmă te mutam în altă parte.

ELVIRA : Nenorocirea e că mă îndrăgostisem de tine din prima zi.

GRĂMESCU : Foarte rău. Trebuia să bănuieşti cu cine ai de-a face.

ELVIRA : Aveai farmec, semănai cu un lord englez.

GRĂMESCU : De unde ştii tu cum arată un lord englez ?

ELVIRA : Din filme.

GRĂMESCU : Vax ! Am văzut eu unul în carne şi oase, la Bucureşti, la Athenée Palace, cum se scobea în nas... Dar, în sfîrşit, faptul că erai îndrăgostită nu justifică figura odioasă pe care mi-ai făcut-o.

ELVIRA : Ce ţi-am făcut ?

GRĂMESCU : Mi-ai făcut un copil.

ELVIRA : Tu ai zis să-l lăsăm.

GRĂMESCU : Pentru că m-ai anunţat în luna a cincea. Ce sperai ? Să mă însor cu tine ?

ELVIRA : N-ar fi fost normal ?

GRĂMESCU : Şi, cu nevastă-mea, în vîrstă de cincizeci şi unu de ani, ce să fac ? S-o omor ?

ELVIRA : Ziceai c-ai încercat.

GRĂMESCU : Bineînţeles că am încercat. I-am turnat petrosin în ceai şi terebentină în chiftele, m-am făcut că alunec şi am împins-o sub un autobuz, nimic. Pînă la urmă, am aranjat cu un amic de la grădina zoologică să-mi împrumute un tigru. Degeaba ! Fiara, în loc s-o mănînce pe ea, a mîncat pisica şi s-a săturat. Dar să presupunem că divorţam normal. Mi se dădea un vot de blam, eram scos din funcţie, mă însuram cu tine şi duceam o viaţă de mizerie. Aşa, cel puţin, nu duci lipsă de nimic, îţi dau eu de toate.

ELVIRA : Am rămas, la douăzeci şi şapte de ani, nemăritată. Din cauza ta.

GRĂMESCU : Ai o mîngîiere : copilul.

ELVIRA : Căruia nu-i dai voie să-ţi zică „tată".

GRĂMESCU : Închipuie-ţi că ne-am întîlni pe stradă, eu cu nevastă-mea şi tu cu copilul, care mi-ar sări în braţe, urlînd : „Tăticuţule ! Tăticuţule !"

ELVIRA : Aşa, preferi să-ţi spună „nene"...

GRĂMESCU : Ţi-am aranjat un loc bun : coafeză la „Igiena". Într-o lună, te califici la locul de muncă, scoţi două sute pe zi.

ELVIRA : Eu, coafeză ?! Cu liceul la bază ?! *(Varsă o lacrimă.)* Mi-ai distrus viaţa !

GRĂMESCU : Hai, hai, fără teatru...

ELVIRA : Am să te blestem !

GRĂMESCU : N-ai decît.

ELVIRA : Să dea Dumnezeu să...

GRĂMESCU : Să ce ? Să mă calce o maşină, să-mi cadă părul, să...

ELVIRA : Nu. Să dea Dumnezeu să-ţi pice un control pe cap, ca să te ia dracu' !

GRĂMESCU : Muşcă-ţi limba ! Rămîi şi tu pe drumuri, ajungi femeie de serviciu. Du-te şi fă-mi o cafea.

(Elvira iese. Peste o clipă intră Păsculete, un tip masiv, înalt, cu mustaţă pe oală, cu ochelari fumurii şi cu pălărie vînătorească pe cap. Îi face semn lui Grămescu să se ridice de pe scaun, se aşază în locul lui şi formează, grăbit, un număr de telefon.)

PĂSCULETE : Alo ! Bucureştiul ? Tu eşti, Miţi ? Scuză-mă, nu ţi-am recunoscut vocea. Şeful e acolo ? Da, eu sînt, Păsculete. *(Pauză scurtă.)* Da, şefule. La Caracal am terminat aseară. Am dat şapte inşi pe mîna procuraturii. Ce să fac ? Să plec la Turnu Severin ? Păi, mai întîi să termin aici. Acum am sosit. Din cîte miros eu, nici aici nu e bine. Îi curăţ, bineînţeles. Să trăiţi. *(Închide telefonul, apoi îl priveşte lung şi semnificativ pe Grămescu. Acesta stă în picioare, încremenit.)* Ce e, domnu' Grămescu ? De ce ai rămas pe gînduri ? Nu te aşteptai să-ţi pice un control ?

GRĂMESCU *(profund îngîndurat)* : Ba da. Mă aşteptam. Chestia este alta : că, începînd de azi, eu nu mai pot să fiu ateu. Începînd de azi, eu trebuie să cred în ceva. În psihoză, în metempsihoză, parapsihologie, telepatie şi alte aiureli supranaturale.

PASCULETE : De ce ?
GRĂMESCU : Cu un minut înainte de a intra dumneavoastră, secretara mea...
PASCULETE : Căreia i-ai făcut un copil...
GRĂMESCU : De unde știți ?
PASCULETE : Am auzit de-alături.
GRĂMESCU : Deci, secretara mea m-a blestemat să-mi pice un control pe cap. Și exact peste un minut ați intrat dumneavoastră ! Ce explicație științifică pot eu să dau acestei întîmplări ? E voie să se întîmple așa ceva în realitate ?
PASCULETE : Într-adevăr, chestia e derutantă și greu de descifrat cu logica obișnuită. Soacra mea avea asemenea însușiri miraculoase. L-a întrebat, odată, pe bărbat-su dacă o înșală, el a zis că nu, iar ea l-a avertizat : „dacă mă minți, o să-ți cadă ceva în cap". Peste o oră, el a plecat de-acasă și, mergînd pe stradă, un turțure l-a despicat în două. În sfîrșit, există exemple la infinit. Dar, ca să nu ne luăm cu vorba, să sigilăm, mai întîi, fișetul. *(Scoate un sigiliu și sigilează fișetul, apoi se așază înapoi la birou.)* E posibil ca această secretară să aibă un extraordinar simț al previziunii. Te-a mai blestemat vreodată ?
GRĂMESCU : Am vrut să plec într-o sîmbătă la București, fără ea, aveam acolo o altă combinație. N-am ajuns. A deraiat trenul.
PASCULETE : E clar ! Ești la mîna ei. Să trecem la ale noastre.
GRĂMESCU : Ați primit vreo sesizare sau e un control de rutină ?
PASCULETE : Și una, și alta.
GRĂMESCU : Vreți să spuneți că ați primit ceva note informative ?
PASCULETE : Oho !
GRĂMESCU : Și ce se spune în ele ?
PASCULETE : Totul.
GRĂMESCU : Adică ce, mai exact ?
PASCULETE : Că furați ca-n codru. *(Deschide servieta-diplomat și frunzărește un dosar.)* De pildă, afacerea cu verighetele. Pe urmă, afacerea cu covoarele de mînă. Cu blănurile de astrahan și bizam. Cu angajările. *(Închide dosarul.)* Știu tot, Grămescule. Ajută-mă să termin mai repede, sînt grăbit, am o afacere cumplită pe cap la Turnu Severin. Plus că sînt obosit peste măsură. Fie-ți milă de mine. Spune tot ce ai pe conștiință, și am să fiu milos cu dumneata.
GRĂMESCU : Ce să am pe conștiință ? Nu am nimic pe conștiință. Știu eu ce fac subalternii mei ? Eu sînt unul singur, ei sînt cîteva mii : blănari, cizmari, croitori, bijutieri, frizeri, meșteșugari... Fiecare răspunde de el.
PASCULETE : Și, cam cîtă șpagă primești de la ei ? Săptămînal, de pildă. Fii sincer.
GRĂMESCU : Faceți o insinuare care mă jignește.
PASCULETE : Vai de mine, nici prin cap nu mi-a trecut să te jignesc ! Eu n-am vrut decît să ne înțelegem omenește. Pentru că, în ultimă instanță, ce sîntem, chiar dacă unul e revizor, iar celălalt șef de cooperație meșteșugărească ? Sîntem oameni, nu ?
GRĂMESCU : Bineînțeles.
PASCULETE *(deschide fișetul și ia un teanc de dosare)* : Roagă pe simpatica și blonda dumitale secretară să-mi facă o cafea amară.
GRĂMESCU : Imediat. *(Cînd să iasă, se întîlnește cu Elvira, care aduce, din proprie inițiativă, o cafea. O oprește o clipă și-i șoptește.)* Ține-l de vorbă pînă mă întorc, nu-i da timp să-și bage nasu-n hîrtii. *(Iese.)*
ELVIRA : Sînt o ghicitoare : abia ați pronunțat cuvîntul cafea și eu am intrat cu ea pe ușă.
PASCULETE *(îi întinde o mînă)* : Am auzit că ai acest dar minunat. Ghicește-mi și mie ceva.
ELVIRA *(plină de surîsuri)* : Depinde ce doriți să vă ghicesc... De dragoste, sau de noroc ?
PASCULETE : De ambele.
ELVIRA : Ce palmă frumoasă ! *(O citește.)* Noroc aveți, dar e scurt.
PASCULETE : Nu contează, noroc să fie. Dragostea ?
ELVIRA : Vă pîndește. E pe-aproape.
PASCULETE : Cît de-aproape ? Mai mult de un metru ?
ELVIRA *(cochetează)* : Aproximativ. *(Cei doi rîd cu complicitate. Ea se reazemă de birou, provocatoare.)* Am să vă spun o chestie care o să vă șocheze.
PASCULETE *(răsfoind dosarele)* : Serios ? !
ELVIRA : Îmi plac bărbații cu mustață. Dar trebuie să fie o mustață cu adevărat bărbătească, deasă, stufoasă, aspră. *(Romantică.)* Primul bărbat care m-a sărutat purta o mustață blondă, ca un spic de grîu. Eu aveam paisprezece ani, iar el, patruzeci — cea mai frumoasă vîrstă a unui bărbat. Și-acum simt fiorul divin al mustății care mă gîdila pe năsuc. Luna mai abia începuse, liliacul mirosea demențial, pe cer strălucea o lună aurie, dar el era însurat, cu doi copii. Fiți sincer, aveți succes la femei ?
PASCULETE : Probabil că da, dar n-am încercat.
ELVIRA : O ! De ce ?
PASCULETE : Sînt timid.
ELVIRA : Cu ochii aceștia negri ca focul ? ! *(Reduce distanța.)* Mai lasă dracului dosarele-alea. Am cei mai pietroși sîni din municipiu. Deseară

sînt singură, fac focul în sobă, trimit copilul la mama. Să nu aduci decît flori. Trandafiri albi.

PĂSCULEȚE : Deseară nu pot. Sînt ocupat. Poate, mîine seară. După ce-l bag pe șeful tău la pușcărie.

ELVIRA : La pușcărie ? ! De ce ?

PĂSCULEȚE : Ți se pare că n-a furat suficient ?

ELVIRA : El nu fură.

PĂSCULEȚE : Primește.

ELVIRA : E normal. Dar să știi că e un domn. N-are studii, e bădăran uneori, dar cînd vrea, se poartă ca un lord. Te rog să nu-i faci vreun rău. Te rog eu. *(I se așază pe genunchi și îl înlănțuie cu mîinile pe după gît.)* N-o să regreți.

PĂSCULEȚE : Trebuie să-mi fac datoria.

ELVIRA : Datoria, față de cine ? Față de stat ? Dacă-l dai pe el în gît, îți dă statul ceva în plus ? O primă ? O decorație ?

PĂSCULEȚE : Nimic.

ELVIRA : Ești însurat ?

PĂSCULEȚE : Divorțat.

ELVIRA : Îmi plac bărbații divorțați, pentru că sînt călîți în suferință, au cunoscut înfrîngerea, deziluzia, resemnarea. Cînd am dat examen la Institutul de teatru — nu știai că am vrut să mă fac actriță ? — le-am spus monologul femeii părăsite. Un monolog de... Autorul l-am uitat, n-are importanță. Plîngea comisia în hohote. Într-un fel sau altul, toți sîntem singuri pe această lume. *(Varsă o lacrimă.)* Dacă ai ști cît de nefericită sînt... N-am un om de suflet lîngă mine, căruia să-i fac o mărturisire intimă, să-l scol noaptea la telefon ca să-i spun că l-am visat, să-i recit o strofă de Eminescu sau Topîrceanu... Dacă ai ști ce grea e viața în provincie ! Toți te cunosc, toți sînt cu ochii pe tine. Aș vrea să evadez, dar n-am unde și cu cine.

PĂSCULEȚE : Poate că ar fi bine să cobori, totuși, de pe genunchii mei. Să nu ne surprindă șeful tău. Poate s-ar supăra și te-ar persecuta.

ELVIRA : Pe mine ? ! Îl am la degetul mic.

PĂSCULEȚE : Serios ?

ELVIRA : Știu totul despre el. Dacă deschid gura, îl distrug.

PĂSCULEȚE : N-ar fi frumos din partea dumitale. Aveți un copil împreună.

ELVIRA : La copil mă gîndesc și eu. Îi seamănă leit.

PĂSCULEȚE : Te întreb o chestie, din simplă curiozitate. Știu că are un milion, partea lui. Știu că i s-au făcut mai multe percheziții și că nu s-a găsit nimic. Unde-l ascunde ?

ELVIRA : Ce-mi dai ?

PĂSCULEȚE : Vedem noi. Discutăm deseară. Mi-ai făcut o invitație. Poate, sîmbătă și duminică, îmi faci o vizită la București...

ELVIRA *(enigmatică)* : Există un fotbalist care se cheamă Dudu ?

PĂSCULEȚE : Da.

ELVIRA : Mă duc. A venit. *(Iese, misterioasă.)*

PĂSCULEȚE *(îngîndurat)* : Dudu...

GRĂMESCU *(intră grăbit, gîfîind, a alergat)* : Sper că nu v-ați plictisit în lipsa mea ?

PĂSCULEȚE : Nu. Deloc. Ai o secretară șarmantă și inteligentă.

GRĂMESCU : Am fost să aranjez cu masa de prînz. E un han în apropierea orașului, are pui la ceaun, păstrăvi și un vin sec și vechi.

PĂSCULEȚE : Mulțumesc, eu nu beau decît un ceai cu o felie de pîine prăjită, sînt bolnav de stomac.

GRĂMESCU : Îmi pare rău...

PĂSCULEȚE : Asta-i situația. *(Grămescu pune pe birou, cu discreție, un pachețel învelit în hîrtie albă.)* Ce-i asta ?

GRĂMESCU : Ca să aveți pentru ceai și pîine prăjită.

PĂSCULEȚE *(desface pachetul și descoperă un teanc de sute)* : Ce-i asta ? Nu înțeleg.

GRĂMESCU : O atenție. Sîntem oameni... Dumneavoastră ați spus-o.

PĂSCULEȚE *(se ridică, indignat)* : Auzi, dumneata ești un bandit și un provocator ! Vrei să-mi dai mită, ca să mă bagi pe urmă la pușcărie ! Fii sincer, asta urmărești ?

GRĂMESCU : Doamne ferește !

PĂSCULEȚE : Ia să vedem, le-ai însemnat cu acul ? Ți-ai notat seria ?

GRĂMESCU : Domnu' Păsculete, ce dracu', dom'le, cum să fac eu așa ceva ? ! Nu m-ar bate Dumnezeu ?

PĂSCULEȚE : Sînt de douăzeci de ani revizor, dar n-am luat un capăt de ață, deși mi s-au oferit milioane. Un capăt de ață n-am luat ! Mai bine mănînc biscuiți decît să iau mită, prefer să umblu un an cu aceeași pereche de pantofi, să n-am un covor în casă, un tablou, o mobilă !

GRĂMESCU : Nu mă înțelegeți greșit. A fost pur și simplu un gest...

PĂSCULEȚE : Ce-ți închipui ? Că toți sînt corupți, ca voi ? Că toți fură ca voi ? *(Se întoarce la birou.)* Ia să văd, de curiozitate, cu cît voiai să mă momești. *(Numără banii.)*

GRĂMESCU : Nu-i mai numărați ! Sînt zece mii.

PĂSCULEȚE : Va să zică, după părerea dumitale, ăsta e prețul la care poate fi cumpărată cinstea unui revizor contabil ? Mulțumesc.

GRĂMESCU : Nu mă înțelegeți greșit. Ăsta nu e decît un mizilic, o gustare,

un antreu. Sigur că pe urmă stăm de vorbă, discutăm. În acest scop vă și invitasem să luăm masa împreună. Nu trebuie să vă supărați. Nu e ăsta ultimul meu cuvînt. *(Se scotocește prin buzunare și mai pune pe masă un teanc de sute.)*

PĂSCULETE : Grămescule, încetează ! Încetează cu vorbăria asta găunoasă ! Din clipa asta, în ochii mei nu mai ești doar un individ corupt pînă-n măduva oaselor, ci și un tip meschin, mărunt, rapace. Ce e cu... Dudu ?

GRĂMESCU : Care Dudu ?

PĂSCULETE : Știi tu mai bine. Zi de bună-voie.

GRĂMESCU : Vă referiți la om sau la pom ?

PĂSCULETE : Dumneata nu-mi pune mie întrebări. Dumneata răspunde !

GRĂMESCU : Probabil vă referiți la faptul că am un dud în curte.

PĂSCULETE : Exact. *(Revelație.)* Ce se ascunde sub acest dud ?

GRĂMESCU *(tulburat)* : Ce să se ascundă ? Nimic. Pămînt. *(Deschide un sertar și mai pune un teanc de sute pe masă.)*

PĂSCULETE : Ia zi, cît iei pentru o angajare ? *(Grămescu e ocupat, cotrobăie prin sertare, printre dosare, de unde scoate teancuri de sute, pe care le numără și le așază pe birou, în fața lui Păsculete.)* Din afacerea cu verighetele cît ți-a ieșit ?

GRĂMESCU *(istovit)* : Asta e tot. Cincizeci de mii.

PĂSCULETE *(se ridică și-l ia de gît)* : Ascultă, mă, nemernicule ! Voi furați cu milioanele, și mie-mi arunci cu praf în ochi, drept recompensă că nu vă bag la pușcărie ? Cum îți permiți ?

GRĂMESCU *(speriat)* : Cît ?

PĂSCULETE : O sută de mii.

GRĂMESCU *(stă cîteva clipe pe gînduri, apoi ia o carte din raft și o deschide ; cartea e, de fapt, o casetă, din care scoate un teanc impresionant de sute)* : Îi țineam pentru un caz de Doamne ferește. Iată că le-a venit sorocul.

PĂSCULETE *(ia teancul de bani și-i numără cu scrupulozitate)* : Lipsesc două sute.

GRĂMESCU : La o sută de mii...

PĂSCULETE : Hai, mai pune două sute.

GRĂMESCU : Nu mai am nici cinci bani.

PĂSCULETE *(nervos)* : Atunci, ia-i înapoi și du-te dracului ! *(Aruncă banii pe jos.)*

GRĂMESCU *(adună banii)* : Pe cuvîntul meu că nu mai am.

PĂSCULETE : Împrumută-te. *(Grămescu iese și se întoarce imediat cu două sute.)* Mersi. *(Pune banii în servieta-diplomat.)* Auzi, Grămescule ? Părerea mea e să vă lăsați de prostii. *(Se ridică să plece.)* Întîmplător, îmi ești simpatic și te-am salvat, dar vine unul al dracului, care vă nenorocește, înfundați pușcăria. Plus aspectul moral al trebii ; gîndiți-vă că voi luați banii din buzunarul unor oameni simpli.

GRĂMESCU : Fură și unii oameni simpli. Dacă n-ar fura, de unde ar da ? De ce un chelner sau un frizer, cînd vrea să fie angajat la un local de lux, vine cu șpaga de zece mii ? Pentru că știe c-o să-i scoată înzecit. Nu-i văitați pe oamenii simpli, se descurcă.

PĂSCULETE : Dragul meu, să nu generalizăm. Învață de la mine : cel mai periculos lucru e să generalizezi. Mai periculos decît dacă ai înjura în gura mare. Noi trebuie să pornim de la ideea că oamenii sînt buni și cinstiți și că munca și banul lor merită respectul nostru. Spune-le și subalternilor dumitale să-și bage mințile în cap, să nu mai fie lacomi, să renunțe la pungășii și bacșișuri. Altfel, odată și-odată, o pățesc. La revedere și cu bine. Multă sănătate. *(Iese, dar se întoarce peste o clipă.)* Dacă sună de la centrală și întreabă de mine, spui c-am terminat treaba aici și c-am plecat la Turnu Severin. *(În șoaptă.)* Și, fii atent : secretara te latră. Fără să vrea, din prostie.

GRĂMESCU *(tot în șoaptă)* : O schimb chiar astăzi.

PĂSCULETE : Neapărat. *(Iese.)*

Tabloul 2

Același decor. Grămescu apasă pe buton. Intră noua secretară, nouăsprezece ani, brunetă, trup perfect.

GRĂMESCU *(se luminează)* : Cum te simți, iubita mea, în prima zi de serviciu ?

NUȚI : Minunat. Îmi place telefonul, că are butoane. Încă nu le-am învățat pe toate.

GRĂMESCU *(o strînge în brațe)* : O să le-nveți. Totul se învață.

NUȚI : Am început să bat la mașină. Știu deja patru litere și două cifre.

GRĂMESCU : Ești grozavă ! Deseară ieșim la „Hanul cu prepeleac". O să

mîncăm păstrăv. Şi pastramă de gîscă. Şi prepeliţă. Ai mai mîncat vreodată prepeliţă ?

NUŢI *(fată simplă, provenită dintr-o familie simplă)* : Nu. Am mîncat porumbel. Tata îi prindea şi mama îi făcea ciulama. Dar sînt moartă după păstrăv. Şi după escalop cu ciuperci. Auzi ? Şi n-o să ne vadă nimeni ?

GRĂMESCU : Cine să ne vadă ?

NUŢI : Soţia ta.

GRĂMESCU : Ţi-e frică ?

NUŢI : N-aş vrea să ai probleme din cauza mea. Eu nu mă formalizez. Am fugit pînă acum de trei ori pe balcon, iar odată una a vrut să mă păruiască în local. Am chemat-o la toaletă şi am făcut cu ea un meci de jiujiţ, de-a luat-o bărbat-su pe braţe. Vrei să-ţi arăt ? *(Îi face o „figură" fulgerătoare şi-l aruncă la podea.)*

GRĂMESCU *(se ridică cu greu)* : Dragă Nuţi, eşti grozavă, dar nu trebuia să te oboseşti, te credeam pe cuvînt.

NUŢI : La mine în mahala toţi şmecherii mă ocolesc. Am o lovitură mortală. *(Face un gest de atac, dar Grămescu are timp să se refugieze în spatele biroului, prudent.)*

GRĂMESCU : Te rog ! Nu e cazul. Du-te şi fă-mi o cafea.

NUŢI : Cum se face ? Pun cafea, pun apă...

GRĂMESCU : Întîi pui apă şi pe urmă cafea. Aşezi ibricul pe reşou şi aştepţi.

NUŢI : Ce ?

GRĂMESCU : Să dea în clocot.

NUŢI : Ochei ! Altceva, ce mai am de făcut ?

GRĂMESCU : Nimic. Răspunzi la telefon, faci cafele şi, dacă e cazul, baţi cîte-o adresă la maşină. Asta, mai tîrziu, cînd o să înveţi.

NUŢI : Şi ce leafă o să am ?

GRĂMESCU : O mie patru sute.

NUŢI : O mie patru sute ? ! Cu trupul meu perfect şi cu ochii mei verzi, cu care am înnebunit oraşul ? Fără trei mii nici nu concep, plec în cinci minute, am o propunere serioasă de recepţioneră.

GRĂMESCU : Draga mea, gîndeşte-te că nu ai decît opt clase elementare şi că trei mii are contabilul-şef, cu studii superioare.

NUŢI : Atunci, deseară ieşi cu contabilul-şef, mănîncă cu el păstrăv şi escalop cu ciuperci ! *(Dă să iasă, indignată.)*

GRĂMESCU : Nuţi ! Stai, dragă, nu te enerva. Pe tine te interesează cît iei pe statul de plată, sau în mînă ?

NUŢI : Pe stat, pentru că asta contează la pensie. Ştiu de la mama.

GRĂMESCU : Bine, o să rezolv şi asta. Du-te şi fă cafeluţa. Şi cheamă băieţii.

NUŢI : Sînt aici.

GRĂMESCU : Dă-le brînci înăuntru. *(Nuţi iese. Intră patru bărbaţi : Bubu, Gigi, Sotir şi Vava. Unii sînt mai slabi şi mai tineri, alţii mai bătrîni şi mai graşi ; sau invers.)*

CEI PATRU : Să trăieşti, naşule !

(Grămescu tace ; se gîndeşte.)

BUBU *(omul glumeţ)* : Naşule, vrei să-ţi spun una bună ?

GRĂMESCU : Spune.

BUBU : Ştii cum scapă un om de vîrsta dumitale de holeră ?

GRĂMESCU : Cum ?

BUBU : Ia o lepră de nouăşpe ani. *(Se ride cu poftă.)*

GRĂMESCU : Nu faceţi bancuri proaste, o iubesc sincer.

GIGI : Merită. Arată ca focul.

SOTIR : Să-ţi trăiască. Dacă o vede naşa, face dalac.

VAVA : De unde-ai scos-o ?

GRĂMESCU : Era picoliţă la „Căprioara" şi-am făcut schimb cu responsabilul : i-am dat o blondă de douăzeci şi şapte şi-un borcan cu „Loz în plic".

BUBU : Ai ieşit în cîştig. *(Pune un plic pe birou.)*

GRĂMESCU : Ce-i aici ?

BUBU : Trei babe.

GRĂMESCU : Numai atît ?

BUBU : Am avut o săptămînă de belea. Cinşpe comenzi, şi restul — reparaţii. Oamenii se îmbracă de gata.

GIGI *(pune plicul)* : Mi s-au stricat la argăseală zece pielicele de astrahan, am dat din buzunar o groază de bani.

SOTIR *(pune plicul)* : Cinci bucăţi. Am intrat în postul mare, nu se mai însoară nimeni, nu se mai comandă verighete.

VAVA *(pune plicul)* : Şapte mii. Sezon reuşit. Se-apropie sărbătorile, toată lumea se tunde, se coafează şi se frecţionează.

GRĂMESCU *(întunecat şi sever)* : Deci, trei şi cu trei — şase, şase şi cu patru — zece, şi cu şapte — şaptespe. Îmi mai trebuie 'optzeci şi trei de mii. *(Pauză.)* Aţi auzit bine : îmi mai trebuie încă optzeci şi trei de mii. N-aţi aflat că am avut un control de la centrală ?

VAVA : Mi-a spus Elvira.

GRĂMESCU : Era un revizor contabil care ştia tot. Tot. Dacă nu-i burduşeam servieta cu sute, în două zile eram legaţi. Sper că nu vreţi să dau banii din buzunarul meu ?

GIGI : Doamne fereşte ! Punem mînă de la mînă şi, peste un ceas, îi ai.

GRĂMESCU : Altădată, la un control ca ăsta, scăpam cu cel mult zece mii.

Acum, mi-a luat o sută de mii. Jaf.
VAVA : Ce să-i faci, naşule... Cine nu dă, nu are.
SOTIR : Ne scoatem noi pirleala.
GRĂMESCU : Începînd de azi, sistaţi orice combinaţie. Toţi sînt cu ochii pe noi. Am fost turnaţi.
BUBU : Nu se poate !
GRĂMESCU : Ştiu sigur. Ascundeţi banii, aurul, casetofoanele şi tot ce-aveţi. Nu ţineţi nimic la vedere.
GIGI : Eu am pus totul într-un butoi cu varză.
BUBU : Eu i-am pus sub faianţă.
VAVA : Eu, în cuşca ciinelui. E lup. Omoară şi-un bou.
GRĂMESCU : Am spus şi nu mai repet : nu ţineţi nimic în casă. Eventual, duceţi banii şi obiectele la oameni de încredere.
BUBU : De cine poţi fi sigur ? Acum cinci ani, i-am lăsat unui văr primar o sută de mii. I-am văzut cum v-aţi văzut voi ceafa. Zice că i-a ascuns în sobă, c-a uitat şi c-a făcut focul. „Vreau să văd scrumul", i-am zis. *(Către Grămescu.)* Dumneata unde-i ţii ?
GRĂMESCU : În pămînt, dar trebuie să-i scot. Cineva m-a lătrat. *(Pauză şi îngîndurare.)*
VAVA : Naşule, şi zici să nu ne mai lipim de nimic ?
GRĂMESCU : Categoric.
SOTIR : Şi, ce dracu' fac ? Leafa de-abia mi-ajunge pentru Kent.
GRĂMESCU : Fumezi „Carpaţi".
BUBU : Eu mă gîndesc tot timpul cine a putut să toarne. Dacă-l aflu, bag cuţitu-n el.
GRĂMESCU : Sînt mai mulţi. Nu-i ştiu, dar îi bănuiesc. Subalterni mărunţi şi invidioşi.
BUBU : Pe toţi i-am omenit.
GRĂMESCU : Nu contează. Poţi să te porţi oricît de frumos cu ei, tot te urăsc. Revizorul avea un dosar întreg cu informări scrise. Trebuia să-l oblig să le rupă în faţa mea.
VAVA : La suma care i-ai dat-o, era obligat să ţi le dea. Măcar ştiam de cine să ne păzim.
GRĂMESCU : Oricum, pentru un timp, trebuie să ne abţinem.
BUBU : Eu nu pot.
GRĂMESCU : De ce ?
BUBU : Nu pot. Dacă nu le dau voie la băieţi să-şi facă blaturile, nu mă mai înţeleg cu ei. Adică, nu mai vin la serviciu, lucrează pe cont propriu, şi eu trebuie să trag obloanele.
GIGI : Şi eu la fel. Dacă i-am obişnuit aşa, nu-i mai pot opri.
GRĂMESCU : Şi dacă vă prinde ?
GIGI : Dacă ne prinde, ne prinde.
GRĂMESCU : Da, dar cădem toţi. *(Pauză.)*
VAVA : Naşule, eu zic aşa : în caz de vreo nenorocire, iei totul asupra ta-tale.
GRĂMESCU : De ce ?
VAVA : Aşa e bine. În primul rînd, mata ai alte relaţii şi altă minte, că de-aia eşti şef. În al doilea rînd, ce rost are să intrăm şi noi în rahat ? Dacă sîntem afară, avem grijă să nu-ţi lipsească nimic acolo : mîncărică, ţigările, băuturică. Mi-a spus cumnatumiu, care a fost doi ani jumate înăuntru : dai bani afară, şi mafia noastră aranjează să ai tot ce doreşti, ca la „Capşa".
GIGI : Eu îi asigur naşei o sumă fixă lunară, inclusiv cumpărăturile.
BUBU : Eu mă ocup de fată. Dacă nu intră la facultate, o mărit cu un nepot dentist din Buzău.
SOTIR : Eu mă ocup de avocaţi şi de recurs.
GRĂMESCU : Mai bine să batem în lemn. *(Toţi cinci bat în diferite obiecte de lemn. Intră Nuţi cu cafeaua. Merge încet şi solemn, ca o preoteasă egipteană care duce un obiect sacru. După cîţiva paşi, se împiedică şi scapă ceaşca. Cafeaua se varsă, dar ceaşca nu se sparge.)*
NUŢI : Fac alta.
GRĂMESCU : Mulţumesc, nu mai vreau. Te duci mîine la dînsul *(arată spre Bubu)*, să-ţi facă două rochii, dar nu prea scurte, să nu se uite lumea după tine ca la panoramă, şi un taior de seară. Sotire, ia-i măsura şi fă-i un inel cu safir, 18 carate, să fie artă.
NUŢI : Mersi.
GRĂMESCU : M-a căutat cineva ?
NUŢI : Aşteaptă un individ cu barbă. M-a întrebat ce vechime am în cîmpul muncii, ce telefon am acasă, ce mănînc de sînt aşa frumoasă şi la ce oră să mă aştepte la barul „Intim". I-am zis : „Puiule, te-ai clasat din start pe locul doi : nu-mi plac bărbile, mă gîdilă".
GRĂMESCU : Cine e măgarul ?
NUŢI : Mi-a zis că e revizor de la Bucureşti.

(Toţi se privesc încremeniţi. Bubu ia ceaşca de cafea şi o trinteşte de podea, făcînd-o ţăndări.)

BUBU : Poate spargem ghinionul.
GRĂMESCU *(în panică)* : Ieşiţi pe uşa asta. Repede.
VAVA : Naşule, vezi ce faci. Nu ne lăsa.
GIGI : O să am grijă de naşa ca de mama mea.
BUBU : Îţi mărit fata. Îi fac nuntă mare.
SOTIR : Iau avocaţi de la Bucureşti, te bag în amnistie.
GRĂMESCU *(emoţionat)* : Aveţi încredere-n mine. Vă iubesc prea mult ca

să nu vă apăr. Dacă va fi cazul, mă sacrific pentru voi. *(Cei patru au lacrimi în ochi. Tulburați peste măsură, se reped să-i sărute mîna, după care ies pe o ușă dosnică. Grămescu rămîne singur, cu capul în mîini, zdrobit sufletește.)* Ce se întîmplă cu mine ? Sînt în anul morții ? M-a ajuns blestemul Elvirei ? Deseară îi duc un buchet de trandafiri albi și-i spun copilului să-mi zică „tată".

Tabloul 3

Același decor. Intră revizorul Groapă, înalt, cu barbă și mustață, figură de om blînd și cumsecade.

GROAPĂ *(solemn)* : Sînt revizorul contabil Groapă de la Centrală. *(Scoate o legitimație pe care i-o pune în față lui Grămescu. Acesta o studiază îndelung.)*

GRĂMESCU *(după ce-i înapoiază legitimația)* : Luați loc.

GROAPĂ Mulțumesc.

GRĂMESCU : Cu ce pot să vă fiu de folos ? Doriți o cafea ?

GROAPĂ : Amărui.

GRĂMESCU *(sună ; intră Nuți)* : Două cafele amărui.

(Nuți iese.)

GROAPĂ : Drăguță secretară. Aveți gust.

GRĂMESCU *(flatat)* : Mulțumesc.

GROAPĂ : Deși, fiind atît de tînără, poate deveni periculoasă. Am un cumnat care și-a pierdut funcția din cauza secretarei. A trebuit să se însoare cu ea. Iar acum îl înșală pe ruptele. Am auzit că secretarele trebuie să îndeplinească, obligatoriu, două condiții : să aibă peste patruzeci și cinci de ani și să aibă dosar bun.

GRĂMESCU : Era suficientă o singură condiție.

GROAPĂ : Nu-mi aduc aminte dacă am mai fost pe-aici, în control, sau nu.

GRĂMESCU : De cînd sînt eu, nu v-am văzut niciodată. E un control obișnuit ?

GROAPĂ : Da. Absolut obișnuit. Sînt în turneu prin vreo patru județe. Aveți ceva probleme deosebite ?

GRĂMESCU : Nu. Totul merge normal.

GROAPĂ : Reclamații din partea clienților ?

GRĂMESCU : A fost una, acum cîteva luni, dar s-a rezolvat. Un măcelar care a comandat niște inele, între timp s-a îngrășat și nu-i mai intrau în deget. În rest, nimic.

GROAPĂ : Înseamnă c-o să termin repede. Am niște probleme complicate în familie, trebuie neapărat să ajung acasă în cîteva zile. Am să lucrez aici, la dumneavoastră, în birou, e mai comod. Să-mi aduceți dosarele cu comenzile, încasările, livrările de materiale și... cam atît.

GRĂMESCU : Imediat vă pun la dispoziție toate documentele. Dar, mai întîi, vreau să vă întreb ceva.

GROAPĂ : Vă rog.

GRĂMESCU : La dumneavoastră se obișnuiește să se facă două controale în aceeași zi și în același loc ?

GROAPĂ : N-am înțeles.

GRĂMESCU : Azi a mai fost un revizor contabil de la Centrală.

GROAPĂ : Unde ?

GRĂMESCU : Aici.

GROAPĂ : Nu se poate. Cum îl cheamă ?

GRĂMESCU : Păsculete.

GROAPĂ : Păsculete ? ! Poate era de-aici, de la județ.

GRĂMESCU : Nu, era de la București.

GROAPĂ : Îmi pare rău, dar în corpul nostru de revizori — care, după reducerea schemei, e format din cinci oameni, mari și lați — nu există un asemenea nume.

GRĂMESCU : Pe secretara șefului dumneavoastră o cheamă Mîți ?

GROAPĂ : Nu. Geta.

GRĂMESCU : A vorbit, de-aici, cu o secretară.

GROAPĂ *(nedumerit)* : Ciudată chestie. Cum arăta tipul ?

GRĂMESCU : Cu mustață pe oală și cu ochelari fumurii.

GROAPĂ : N-avem așa ceva. I-ați văzut legitimația ?

GRĂMESCU : Din păcate, nu.

GROAPĂ : E clar. Era un escroc.

GRĂMESCU : Nu părea.

GROAPĂ : Bineînțeles că nu părea. Escrocul, dacă nu-și joacă bine rolul și dacă nu e crezut, a pierdut partida, ajunge pe mîna Miliției. Credeți că e primul caz ? În București au prins de curînd pe unul care avea o legitimație falsă de la Sanepid. I-au găsit acasă un milion. Altul se dădea drept ziarist și lua mită mii de lei pe zi, amenințînd în dreapta și-n stînga că-i demască în presă. În ultimul timp, sînt atîția es-

croci, că te-apucă groaza. Au un tupeu rar întîlnit. Se dau drept doctori, procurori, ofițeri de miliție, pompieri...

GRĂMESCU : Deci, credeți că e vorba de un escroc ?

GROAPĂ : Categoric. Nu avem nici un Păsculete și nici un revizor cu mustața pe oală.

GRĂMESCU *(profund îngîndurat)* : E de necrezut în cel hal a putut să mă păcălească ! De necrezut. Sînt un idiot fără pereche. De ce nu i-am cerut legitimația ? *(Pumni în cap.)*

GROAPĂ : Putea foarte bine să aibă o legitimație falsă, și nu v-ați fi dat seama de nimic. Problema e alta : cred că știu cine este individul. Cînd veneam de la București, acum vreo cinci zile, eram în compartiment cu un coleg care mergea spre Timișoara și cu care am discutat tot felul de probleme de serviciu, fără să observăm că vizavi de noi era un tip care se făcea că citește ziarul. Asta a fost tipul. Cu mustață pe oală și cu ochelari colorați. A tras cu urechea, a prins ideea, din zbor, și-a mers la sigur. Mai ales că, din întîmplare, colegul meu vă cunoștea, și v-a pronunțat numele.

GRĂMESCU : Ce prostie am putut să fac, Doamne !

GROAPĂ : V-a cerut mult ?

GRĂMESCU : Enorm.

GROAPĂ : Și i-ați dat.

GRĂMESCU : Da.

GROAPĂ : Cît ?

GRĂMESCU : Mi-e și rușine să vă spun. M-a șantajat ca un gangster, pînă mi-a luat și pielea de pe mine. Cred că am să ies la pensie pe cale medicală, nu se mai poate. Prea mă jecmănesc toți. Dumneavoastră, domnu' Groapă, nici nu vă imaginați, probabil, cît trebuie să dau în fiecare zi. În fiecare zi ! Și nu numai șefului, ci și rudelor lui, prietenilor, prietenilor lui, prietenilor prietenilor lui. Acum o săptămînă, mi-a trimis o rudă — cu nevasta, cu soacra și cu doi copii — să-i țin la o cabană de vînătoare, pe mîncare, dormit și băutură, iar la plecare să le umplu și portbagajul cu pește și vînat. Le-am plătit și benzina.

GROAPĂ : Vă înțeleg perfect. Asta e tradiția la noi : cu cît e subalternul mai darnic, cu-atît e șeful mai lacom. Păi ce, credeți că eu mă duc vreodată cu mîna goală la el, cînd vin dintr-o deplasare ? Un calup de țigări străine, un borcan cu icre, un fazan, o rață sălbatică... Data trecută, mi-a cerut un sac cu gogoșari. Dar nu mi-ați spus cît v-a luat escrocul.

GRĂMESCU *(jenat)* : O sută de mii.

GROAPĂ *(oripilat)* : Nu se poate !

GRĂMESCU : Vă jur pe copilul meu.

GROAPĂ : E fantastic ! Atîta nerușinare n-am pomenit de cînd sînt. De fapt, nu știu de ce mă mir. Se fură...

GRĂMESCU : La noi nu se dau lovituri mari, nu se sparg bănci, seifuri, case de bani, cu tămbălău și vărsări de sînge ; se lucrează cu bucata. Un vecin de-al meu, de pildă, a furat un strung. Cum ? Azi un șurub, mîine un șurub, pînă l-a adus acasă întreg. Făcea cuțite și tîrbușoane și scotea două sute pe zi. Nu-l prindea, dacă vecinul lui nu încerca aceeași figură și nu intra în concurență cu el.

GROAPĂ : Am avut și eu un vecin care a fost prins cu un milion sub parchet. Ce meserie credeți că avea tipul, ca să strîngă un milion ? Vindea sirop. Cum, domnule, un million, din sirop ? !

GRĂMESCU : E posibil ! Totul e să ai răbdare. Și idei.

GROAPĂ : Bine ați zis. Idei trebuie să ai. Cum fura un barman whisky din sticle, fără să le deschidă ? Vă dă prin minte ?

GRĂMESCU : Cunosc sistemul. Scotea lichidul cu o seringă, înfigînd acul prin dop. Pe urmă, punea apă, tot cu seringa.

GROAPĂ : Exact. Nu e formidabil ?

GRĂMESCU : Sînt hoții și mai ingenioase.

GROAPĂ : Ghinionul lor e că-și dau repede în petec. Pe milionarul cu siropul, știți cum l-au prins ?

GRĂMESCU : Nu.

GROAPĂ : Individul avea un tabiet : se ducea, o dată pe săptămînă, la „Intercontinental", cu nevastă-sa, și comanda un kil de icre negre și un kil de vinul casei. Cînd l-au săltat băieții, omul a argumentat în felul următor : „domnule, eu beau un vin mai ieftin, ca să-mi pot permite să mănînc caviar".

GRĂMESCU : Normal.

GROAPĂ : Credeți că toată lumea fură ?

GRĂMESCU : Nu. Există și oameni care nu fură. Dar ce credeți că fac respectivii, tot timpul ? Se gîndesc la tot felul de combinații...

GROAPĂ : Ne-am luat cu vorba, și eu am atîta treabă... Ce-i cu cafeluța aia amăruie ?

GRĂMESCU *(sună și intră Nuți)* : Ce-i cu cafelușcle alea ?

NUȚI : S-a întrerupt curentul și le fac la lumînare. Mai durează puțin. *(Iese.)*

GROAPĂ : Nostimă puștoaică ! Și inteligentă. Am schimbat cu ea cîteva cuvinte și mi-a dat niște replici pline de savoare. Problema e : merită să riști pentru o asemenea ființă ? Unii zic că da, pentru că bătrînețea e foarte aproape și-o să rămînem doar cu amintirile și regretele ; alții zic că

nu-i decît o amăgire. O să mă apuc şi eu de treabă. Îmi aduceţi dosarele ?

GRĂMESCU *(meditează îndelung)* : Domnu' Groapă, vă văd un om serios, cumsecade şi cinstit. Aţi văzut că şi eu am fost cu dumneavoastră sincer, nu v-am ascuns nimic, de parcă mi-aţi fi prieten de cînd lumea, sau rudă apropiată.

GROAPĂ : Într-adevăr, sinceritatea dumitale m-a tuşat, realmente. Mulţumesc pentru încredere.

GRĂMESCU : De aceea, eu vă propun să discutăm deschis. N-are rost să mai bîjbîiţi prin toate hîrţoagele, că tot acolo ajungem. Spuneţi-mi cît, şi încheiem povestea.

GROAPĂ : Adică, cum, „cît" ?

GRĂMESCU : Adică, cît doriţi.

GROAPĂ : Ce să doresc ?

GRĂMESCU : Domnu' Groapă, ce dracu', dom'le, chiar nu pricepeţi aluzia mea, destul de străvezie ?

GROAPĂ : Ce să pricep, dragul meu ?

GRĂMESCU : Că vreau să vă omenesc. Spuneţi-mi de cîţi lei aveţi nevoie ?

GROAPĂ : N-am nevoie de nici un leu.

GRĂMESCU : Nimic — nimic ?

GROAPĂ : Nimic. După ce v-a jecmănit escrocul ăla, fără pic de ruşine, asta ar mai lipsi, să vă storc şi eu de bani.

GRĂMESCU : Dumneavoastră n-aveţi nici o vină. De nişte bani mai fac eu rost, mă împrumut în dreapta şi-n stînga. Zău, să vă dau, totuşi, ceva, cît de cît. Zece mii e bine ?

GROAPĂ : Zece mii de ce ?

GRĂMESCU : De lei.

GROAPĂ : Nu. *(Confidenţial.)* Dacă poţi, dă-mi zece mii de dolari.

GRĂMESCU : Dolari ? !

GROAPĂ : Da. Am o nevoie groaznică de zece mii de dolari. Groaznică. Mi s-a întîmplat o nenorocire în familie : soţia mea a surzit, nu mai aude nimic, nimic. Trebuie s-o duc în Elveţia, pentru operaţie. Am nevoie de valută. Ce mă fac ? Ajută-mă !

GRĂMESCU : Cu mare plăcere, dar de unde dolari ?

GROAPĂ : Pot să fie şi franci elveţieni, franci francezi, lire italiene, şilingi austrieci, orice, valută forte să fie. Dacă n-o operez luna asta, totul e pierdut, e în stare să se sinucidă. Vă mărturisesc din adîncul sufletului meu că e o femeie minunată, cu care sînt de douăzeci şi cinci de ani împreună, mi-a făcut trei copii superbi şi mi s-a devotat pînă la uitarea de sine. Aveţi şi dumneavoastră o soţie, şi sînt sigur că aţi face orice pentru ea, dacă i-ar fi viaţa în pericol.

GRĂMESCU : Bineînţeles. *(Pauză.)* Aş vrea foarte mult să vă ajut, vă înţeleg, dar...

GROAPĂ : Să ştiţi că n-am să vă uit niciodată. Poate o să mai avem nevoie unul de altul, în viaţă.

GRĂMESCU : Sînt convins. Uitaţi, mă duc să văd ce se poate face, am să mă interesez la diferite persoane. Aşteptaţi-mă aici.

GROAPĂ : Vă mulţumesc anticipat. Sînteţi un om de suflet. *(Grămescu iese ; peste cîteva clipe, intră Nuţi, cu cele două cafele.)* Vai, domnişoară scumpă, v-aţi chinuit atîta, ca să-mi faceţi mie o plăcere !

NUŢI : Nu dumitale. Şefului. Unde s-a dus ?

GROAPĂ : Are o treabă. Se întoarce.

NUŢI *(se aşază într-un fotoliu şi bea din cafeaua pregătită pentru Grămescu)* : Dumneata eşti bucureştean get-beget ?

GROAPĂ : Da, născut-crescut în Ferentari.

NUŢI : Eu n-am fost în Bucureşti decît o dată. Acum un an şi ceva.

GROAPĂ : Şi ce-ai vizitat în Bucureşti ?

NUŢI : Un bar de zi şi unul de noapte. El era străin, avea un „Mercedes", gologani — girlă, dar cînd intrăm în hotel, l-a luat Miliţia. Ascunsese un kil de haşiş în motor.

GROAPĂ : N-ai păţit nimic ?

NUŢI : Nu, că eram minoră. Mi-au dat cinci palme şi m-au suit în tren. Nu ştii vreun refegist ?

GROAPĂ : De ce ?

NUŢI : Să mă mărit cu el. Doar n-o să stau toată viaţa-n mizeria asta de oraş, cu tata, paznic de noapte, şi cu mama, femeie de serviciu, plus fraţii mai mici, în două camere pe pivniţă...

GROAPĂ : De ce nu te măriţi aici ? Candidaţi, cred că ai destui.

NUŢI : Oho ! În momentul de faţă, sînt logodită cu doi : un şef de sală cu „Opel" şi un inginer de S.M.A. Şeful de sală are burtă, iar inginerul lucrează la ţară. Ce să fac eu la ţară, cu trupul meu ? Să-i gătesc mîncare, să-i spăl rufe şi să-i nasc copii ? Cunoşti vreun neamţ serios ?

GROAPĂ : Toţi nemţii sînt serioşi. Din păcate, neamţul pe care-l cunosc eu e însurat.

NUŢI : Şi crezi că nu divorţează pentru mine ? Habar n-ai cît de simpatică şi de lipicioasă sînt. Cînd poţi să mi-l prezinţi ?

GROAPĂ : Nu vrei un francez ? E burlac.

NUŢI : Nu-i înghit pe francezi. Sînt zgîrciţi şi vorbesc repede. Nici englezii nu-mi plac, sînt prea ţepeni. Americanii nu ştiu să se îmbrace. Îţi spun eu, cei mai buni bărbaţi sînt refegiştii : vorbesc puţin, beau mult, au „Mercedes", sînt graşi şi mor repede. Am cunoscut unul acum două săptămîni, aici, în oraş. Din păcate, nu ştia nici o boabă româneşte, nu prea ne-am

înțeles, dar i-am dat adresa, să vedem ce-mi scrie. Tare-aș vrea să plec de-aici ! Să am pașaportul în buzunar și să plec. Iar peste un an să mă întorc într-un „Mercedes" și să le aduc cadouri la părinți, la frați și la rude. S-o văd pe mama, care mă trimitea în brînciuri, să stau la cozi, cum plînge și-mi pupă mîna. Și pe tata, care e un bețiv nenorocit — cînd se îmbată, ne dă pe toți afară, în curte, noaptea, pe frig — cum se îmbracă în blugii aduși de mine, se uită în oglindă și rîde, ca un neam prost. Și pe frații mei, clefăind gumă de mestecat. Și pe vecini, cum se zgîrie pe ochi de invidie. Nu mă las pînă nu ajung acolo. Dacă nu găsesc unul să mă mărit, mă reîntregesc cu un văr de-al treilea, bișnițar și...

GRĂMESCU *(intră istovit)* : Nuți, lasă-ne singuri. *(Nuți iese. Grămescu se prăbușește într-un fotoliu.)* Domnule Groapă, am făcut pentru dumneata ce n-ar fi făcut nici un tată sau un frate. Am rezolvat.

GROAPĂ : Dragul meu, ori de cîte ori se va programa un control aici, am să aranjez să vin eu, și-o să fie bine. Am să te apăr ca pe copilul meu.

GRĂMESCU *(îi dă un plic cu bani)* : Să dea Dumnezeu să se facă doamna bine. Sînt dolari americani... La negru, ăștia fac pe puțin patru sute de mii.

GROAPĂ : Te rog, nu-mi spune asemenea detalii, o să am mustrări de conștiință.

GRĂMESCU : În sfîrșit, bine că s-a făcut treaba.

GROAPĂ *(pune banii în servieta-diplomat și se ridică)* : Dragul meu, eu te las. Am să-i spun soției mele să se roage pentru fericirea dumitale. E o femeie pioasă, care se roagă zilnic și eficient. Îți mulțumesc pentru amabilitate și sper să auzim numai de bine.

GRĂMESCU : De asemeni. Încîntat de cunoștință.

GROAPĂ *(confidențial)* : Și, fii atent cu asta mică, să nu faci vreo prostie. Nu investi prea multe sentimente în ea, e cam haimana. Gîndul ei e să plece în străinătate.

GRĂMESCU : Nici o grijă ! Am să mă ocup de educația ei. A trăit într-un mediu viciat, dar are fond sufletesc bun.

GROAPĂ : Și eu am această impresie. La revedere. *(Iese.)*

GRĂMESCU : Nuți !

NUȚI : Ce strigi așa ? N-ai sonerie ?

GRĂMESCU : Stai un pic cu mine. Azi am trecut prin două momente foarte grele ale vieții și carierei mele. Vreau să mă faci să uit.

NUȚI : Ce vrei să uiți ? *(I se așază pe genunchi.)*

GRĂMESCU : Să uit cum mă cheamă... Să uit că sînt prea bun și prea prost... Să uit că toți mă jecmănesc, acum, cît am, iar cînd n-o să mai am, o să-mi întoarcă spatele... Bineînțeles că și tu o să faci la fel.

NUȚI : Doar nu-ți închipui că stau cu tine pentru că ești tînăr și frumos. Te iubesc pentru că ești barosan și ai grijă de mine. Nu-i bine așa ?

GRĂMESCU : Ba da, e bine. Dar, cît ești cu mine, să joci cinstit.

NUȚI : Pe bune !

GRĂMESCU : Dacă ești cuminte, peste vreun an de zile te fac om.

NUȚI : Cum ?

GRĂMESCU : O să vezi tu. Totul e să fii corectă cu mine, să te porți frumos și să nu mă înșeli prea des. Adică, să nu știu, că mă enervez.

NUȚI : N-avea nici o grijă, sînt discretă. Dar zi cum mă faci om, că sînt curioasă.

GRĂMESCU *(în șoaptă)* : Am auzit că vrei să pleci în străinătate.

NUȚI : Vreau.

GRĂMESCU : Eu îți aranjez blatul. Inclusiv căsătoria.

NUȚI : Cu cine ?

GRĂMESCU *(ezită)* : Cu mine.

NUȚI : Ce, ești nebun ? Vii și tu ?

GRĂMESCU : Ssst ! Mormînt ! *(Nuți îl sărută cu patimă. Ușa se deschide ușor și intră Vica, soția lui Grămescu, trecută de cincizeci de ani, fanată și grasă. Văzînd-o, Grămescu sare, speriat, îmbrîncind-o pe Nuți. Aceasta din urmă iese în mare grabă.)* Ce-i cu tine, dragă, ce cauți aici ?

VICA : Iartă-mă. Dacă știam că ești la ora de amor cu secretara, nu te deranjam. Dar de ce nu sînteți și voi prudenți, de ce nu încuiați ușa ?

GRĂMESCU *(brutal)* : Te rog, fără insinuări !

VICA : Care insinuări ? Eu n-am făcut nici o insinuare.

GRĂMESCU : Ai zis ceva cu amor și cu deranj. Cum îți permiți să mă jignești ?

VICA : Iartă-mă, dragul meu, dar cînd te văd sărutîndu-te cu o femeie străină, eu, ca soție, pot să-mi imaginez orice.

GRĂMESCU : Eu mă sărutam cu o femeie străină ? !

VICA : Da, te-am văzut cu ochii mei.

GRĂMESCU : Tu, cu ochii tăi ?

VICA : Da.

GRĂMESCU : Du-te, dragă, la un doctor, nu vezi c-ai chiorît ?

VICA : Va să zică, n-o sărutai ?

GRĂMESCU : Nu.

VICA : Dar ce făceai ?
GRĂMESCU : Tocmai venise la mine să mi se plîngă c-o doare o măsea.
VICA : Şi tu, în clipa cînd te-am surprins eu, tocmai te uitai în măseaua ei ?
GRĂMESCU : Exact.
VICA *(emoţionată)* : Dragul meu, sîntem împreună de douăzeci şi cinci de ani, am trecut prin multe, bune şi rele, m-ai necăjit de atîtea ori, m-ai minţit, m-ai înşelat, m-ai umilit, dar te-am iertat. Te-am iertat pentru că te-am iubit... Singurul bărbat din viaţa mea pe care l-am iubit... Şi pentru că am vrut ca familia noastră să rămînă neclintită şi unită... Dar acum am obosit şi nu mai vreau să te iert. Am să mă despart de tine.
GRĂMESCU : Mă rog. Cum doreşti.
VICA : Am să te părăsesc. Am să plec.
GRĂMESCU : Unde ?
VICA : Nu ştiu. O să văd. Poate mă duc la tata, la ţară.
GRĂMESCU : E o idee. O să te simţi bine, în casa lui de chirpici, cu pămînt pe jos şi cu găinile sub pat. Mă rog, e cam alcoolic, dar nu contează, o să vă descurcaţi cu pensia lui de ceapist...
VICA : Pot să mă duc la soră-mea, Geta, la Bîrlad.
GRĂMESCU : Da, şi asta e o idee. Două camere pe hol, ei doi, plus trei copii şi soacră-sa paralizată, o să dormi cu ea în aceeaşi cameră, o s-o îngrijeşti, o să staţi de vorbă noaptea... Dar de ce nu te duci la mătuşă-ta Florenţa, aia care are garsonieră în Prelungirea Ferentari, şi care fumează trei pachete de „Carpaţi" fără filtru pe zi, şi care are vocea lui Armstrong, cînd tuşeşte, tremură geamurile ?! Sau mută-te cu prietena ta din copilărie, Vasilica, ea — divorţată, tu — divorţată, o să ai un umăr pe care să plîngi, şi viceversa, vă mai amintiţi de copilărie şi tinereţe... Sau poate îţi refaci viaţa, la cincizeci şi unu de ani încă nu e totul pierdut, găseşti unul de şaptezeci, îi îndulceşti bătrîneţile, îi faci ceaiurile, pe urmă înmormîntarea, parastasurile, nu degeaba sînt vestite româncele, în materie de praznice... *(Ea tace, încremenită.)* De ce taci ? Zi ceva. La ce te gîndeşti ? *(Se apropie de ea.)*
VICA *(într-un tîrziu, trezită ca dintr-un vis)* : Mă gîndeam, dragul meu, că ai făcut un gest umanitar, îngrijind-o pe această tînără, pe care o durea măseaua.
GRĂMESCU : Bineînţeles.
VICA *(îşi pune capul pe umărul lui şi plînge cîteva clipe, apoi îşi revine, brusc)* : Iartă-mă că am urcat fără să te anunţ. Nu e în obiceiul meu. Am fost la cumpărături şi, trecînd pe-aici, am vrut să te întreb dacă vii deseară la masă.
GRĂMESCU : Nu. Deseară iau masa cu un inspector de la Bucureşti. O să vin tîrziu.
VICA : La revedere şi, încă o dată, te rog să mă scuzi.
GRĂMESCU : Nu face nimic.
VICA *(se întoarce de la uşă)* : Uitasem să-ţi spun ceva. De fapt, pentru asta venisem. Fiica noastră s-a încurcat cu unul de saizeci de ani.
GRĂMESCU *(palid)* : Nu se poate !
VICA : Ba da. Vor să se căsătorească. Se iubesc sincer.
GRĂMESCU : Bine, dar e monstruos ! Ea n-are nici optsprezece ani, e minoră !
VICA : Au mai fost cazuri. Şi mai sînt. Sigur că diferenţa de vîrstă e cam mare, dar acum nu mai putem da înapoi. E însărcinată.
GRĂMESCU *(prăbuşit)* : Du-te. Toată viaţa ta nu mi-ai dat decît veşti proaste. Faci asta cu o plăcere diabolică. Doamne, ce blestem ! *(Vica iese. Intră Nuţi.)*
NUŢI : Ai avut şucăr cu ea ? I-am dat bună ziua şi nu mi-a răspuns. A avut noroc că era cineva în cameră, c-o sictiream.
GRĂMESCU : Las-o în pace, e amărîtă. O să fii şi tu bătrînă, şi nu-ţi doresc să-l prinzi pe bărbat-tu sărutîndu-se cu una tînără.
NUŢI : Mamă, păi, dacă-l prind, a încurcat-o, îi dau verde de Paris. Fii atent, în cazul că mă ataşez de tine, nu te sfătuiesc să mă înşeli, te fac de rîs în tot oraşul.
GRĂMESCU : Ziceai că e cineva alături ?
NUŢI : Da.
GRĂMESCU : Cine ?
NUŢI : Nu mi-a spus. E nervos, vrea să dea buzna.
GRĂMESCU : Zi-i să vină mîine. Şi îmbracă-te, că plecăm. Vreau să mă îmbăt.
NUŢI : Cum faci cînd te îmbeţi ?
GRĂMESCU : Îmi vine să cînt şi să plîng.
NUŢI : Amîndouă deodată ?
GRĂMESCU : Da.
NUŢI : O să fie nostim.
TURBATU *(intră fără să bată la uşă)* : Îmi pare rău că intru nepoftit, dar am aşteptat destul.
GRĂMESCU *(isteric)* : Ieşi afară !
TURBATU : Ce să fac ?
GRĂMESCU : Să ieşi afară ! Cum îţi permiţi să intri în biroul meu, fără să baţi la uşă ? Eşti pe cîmp ? Eşti la mă-ta acasă ? Nesimţitule !
TURBATU : Scuzaţi. *(Iese.)*
GRĂMESCU : Du-te şi aşteaptă-mă după colţ, lîngă coletărie. Cînd mă vezi tre-

cînd, pleci in urma mea pînă la parking, unde am maşina, un B.M.W. albastru.

NUŢI : Ochei ! *(lese, dar se intoarce in aceeaşi clipă.)* Individul n-a plecat. Aşteaptă.

GRĂMESCU : L-ai întrebat cine e ?

NUŢI : Da. Maiorul Turbatu de la Miliţia economică.

GRĂMESCU : Mulţumesc. *(Îşi pune o mină la timplă şi tace îndelung, cu mintea pustie.)*

Tabloul 4

In birou, Turbatu şi Grămescu. Turbatu e imbrăcat civil şi are cu el o geantă voluminoasă şi jerpelită.

GRĂMESCU : Tovarăşe maior, vă rog din suflet să mă iertaţi, dar nu v-am recunoscut.

TURBATU : Aşa de rău m-am schimbat ? Fii sincer.

GRĂMESCU : Nu, nu v-aţi schimbat, arătaţi foarte bine, dar eram eu nervos şi tracasat ; am avut o zi agitată, mi s-au intimplat şi nişte necazuri în familie. Zău, vă rog să mă scuzaţi.

TURBATU : Cine dracu' n-are necazuri, fie la serviciu, fie acasă, sau chiar la amîndouă ? Eu, îţi spun sincer, am început să vorbesc singur, uit pe ce stradă stau, uit telefonul de la serviciu, nu mai ştiu cum mă cheamă sau rămîn cu privirea pe pereţi, fără să mă gîndesc la nimic, ore intregi. Ca să nu-ţi mai spun că sînt nervos într-un hal fără de hal şi, pentru că la serviciu n-am voie să mă exteriorizez, mă descarc pe cei de-acasă : pe nevastă, pe soacră-mea şi pe cele trei fete, că trei am. De frică să nu explodez, merg, săracele, în vîrful picioarelor, şi vorbesc în şoaptă. Nevastă-mea mi-a zis : „dragă, schimbă-ţi numele, că poate te linişteşti, ai turbat de tot !"

GRĂMESCU : Dar ce, parcă numele are vreo legătură cu astenia ?

TURBATU : Bineînţeles că nu, dar ea făcea o ironie. Nici prin cap nu-mi trece să-mi schimb numele. În primul rînd, pentru că pe mine nu mă deranjează, deşi lumea e gata oricînd să facă bancuri proaste pe chestia asta. Mai de mult, era unul la noi pe care-l chema Nebunu şi şmecherii îi ziceau : „Tovarăşe Nebunu, vă cheamă tovarăşu' Turbatu". În al doilea rînd, fetele, dacă se măritâ, oricum îşi schimbă numele. Iar în al treilea rînd, neamul lui Turbatu e vestit în tot judeţul. Străbunicul meu a luptat în războiul de independenţă şi-a fost decorat de prinţul Nicolae al Rusiei. Bunicul a luptat în 1907, şi în războiul pentru România mare, la Mărăşeşti, a fost rănit în piept. Tata a luptat pînă-n Tatra, iar eu am luptat pentru colectivizare în zona de deal. Pot eu să mă lepăd de un neam atît de glorios ?

GRĂMESCU : Nu.

TURBATU : Deşi, la meseria mea, de lucrător în Miliţie, numele are o oarecare importanţă. Una e să te cheme Turbatu, şi alta e să te cheme Blîndu, cum îl cheamă pe un cumnat al meu, care lucrează la C.E.C. Am impresia că dumneata eşti grăbit, şi eu te ţin de vorbă.

GRĂMESCU : Nu, nu mă grăbesc. Îmi face plăcere să stăm împreună. Doriţi o cafea ?

TURBATU : Mulţumesc, nu servesc. Ţi-am spus că sînt cu nervii la pămînt. Dar să-ţi zic de ce te-am deranjat.

GRĂMESCU : Vă rog.

TURBATU : Acum o jumătate de oră... hai să zic trei sferturi de oră... o patrulă de-a noastră vede în restaurantul gării doi indivizi cu serviete-diplomat, care şedeau la o masă, beau whisky şi rideau de se prăpădeau. Băieţii noştri intră la idei : „mă, ce motiv au ăştia de beau vizichi şi rîd cu atîta poftă ?" Îi legitimează, li se par suspecţi şi-i aduc la Miliţie, unde eu tocmai eram ofiţer de serviciu. Îi întreb cine sînt, şi ei îmi arată nişte legitimaţii de revizori contabili. Între timp, primisem prin telex o comunicare, cum că doi cunoscuţi escroci au plecat din Caracal spre noi. Şi le zic : „copilaşi, eraţi aşteptaţi, bine aţi venit". Ce crezi că am găsit în genţile lor ? Unul avea o sută de mii, bani gheaţă, iar celălalt — zece mii de dolari.

GRĂMESCU *(încremenit)* : Extraordinar !

TURBATU : Îi întreb de unde i-au furat, şi îmi zic că nu i-au furat, că i-au luat mită de la şeful cooperaţiei meşteşugăreşti pe municipiu, domnul Grămescu. Adică, de la dumneata.

GRĂMESCU : De la mine ? !

TURBATU : Tipii au recunoscut totul imediat. Sînt profesionişti cu caziere bogate, cunoscuţi de organele noastre. Dar ce părere ai de stilul nostru de lucru ? Într-o oră de la comiterea escrocheriei, am şi pus mîna pe ei. Dacă întîrziam un sfert de ceas, luau trenul şi duşi erau, banii erau ca şi pierduţi. Ia o hîrtie, un pix, şi scrie. *(Grămescu se conformează.)* „Subsemnatul cutare şi cutare, adresa şi funcţia, am primit de la maiorul Turbatu Vasile, de la Miliţia municipală, următoarele sume : una sută mii de lei în bancnote de cîte o sută de lei, şi zece mii de dolari S.U.A., în bancnote de cîte o sută de dolari". Semnează. *(Ia hîrtia de la Grămescu şi o pune în buzunar.)* Mersi. Ai dracului escroci ! Ce stil au, domnule, ce curaj, ce tupeu !

GRĂMESCU : Vorba dumneavoastră : sînt profesionişti.

TURBATU : Totuşi, eu nu pricep cum de te-au putut păcăli pe dumneata, om cu atîta experienţă. Cu ce te-au şantajat ?

GRĂMESCU *(evaziv)* : Că mă controlează pînă-n pînzele albe... Că, dacă nu-i omenesc, fac ei în aşa fel încît să mă bage la apă... Adevărul e că un revizor, dacă vrea, te scapă, dacă nu, te înfundă. Eşti la mîna lor. *(Pauză.)* Îmi daţi banii acuma ?

TURBATU : Care bani ?

GRĂMESCU : Banii pe care i-aţi recuperat de la escroci.

TURBATU : Domnu' Grămescu, dumneata ai cumva impresia despre mine că sînt un tîmpit ?

GRĂMESCU : Nu. De ce ?

TURBATU : Nu, serios, ai impresia că sînt bătut în cap ?

GRĂMESCU : De ce, tovarăşe maior ?

TURBATU : Păi, adică, să-ţi dau înapoi un purcoi de bani, fără să te întreb de unde-i ai ?

GRĂMESCU : Întrebaţi-mă.

TURBATU : De unde-i ai ?

GRĂMESCU : Sînt banii mei personali. Din economii.

TURBATU : Asta, în ce priveşte banii româneşti. Ai făcut economii la coşniţă. Dar dolarii ? Îţi făceai piaţa la shop ?

GRĂMESCU *(excedat)* : Îmi daţi voie să iau o pastilă ?

TURBATU : Ce ?

GRĂMESCU : Diazepam. Calmant.

TURBATU : Dă-mi şi mie una. *(Înghite o pastilă.)* Sînt nedormit de două nopţi, am pulsul mărit, mă înjunghie inima... Toţi îşi închipuie că meseria asta e ca la cinema : fugăreşti un bandit, trage el, tragi tu, îţi dă un pumn, îi dai un pumn, îl prinzi — şi gata. Pe dracu' ! Săptămîna trecută, ca să smulg unui contabil-şef un pont foarte important într-o fraudă de două milioane, l-am anchetat treizeci şi două de ore fără întrerupere, pînă a cedat. În timpu-ăsta, am fumat cinci pachete de ţigări. M-am dus singur la spital să-mi facă o injecţie, îmi bubuiau tîmplele ca un motor Diesel.

GRĂMESCU : Tensiune.

TURBATU : Nouăşpe cu paişpe. În sfîrşit, să trecem la ale noastre. De unde aveai banii, şi pentru ce le-ai dat mită ?

GRĂMESCU : V-am spus că erau banii mei personali şi că le-am dat mită pentru că m-au ameninţat.

TURBATU : Păi, dacă te simţeai nevinovat, n-aveau decît să te ameninţe.

GRĂMESCU : Am zis că e mai bine să scap de belea.

TURBATU : Nu e logic ce spui. Dumneata le-ai dat acestor indivizi aproape o jumătate de milion de lei. Asta înseamnă că ei te aveau la mînă cu ceva extrem de grav. Despre ce-i vorba ? Fii sincer, nu te feri de mine, am mijloace să aflu totul.

GRĂMESCU *(îşi schimbă brusc atitudinea, adică începe să rîdă în hohote, ca de o glumă bună)* : Tovarăşe maior, eu credeam că dumneavoastră aveţi simţul umorului, doar sînteţi oltean, ce naiba !

TURBATU : Nu sînt oltean, sînt vîlcean. E o diferenţă.

GRĂMESCU : Dumneavoastră nu v-aţi dat seama că eu glumesc ?

TURBATU : Cînd ?

GRĂMESCU : Acum. Chiar aţi crezut că escrocii au fost la mine şi mi-au luat atîţia bani ? În primul rînd, chiar aşa naiv mă credeţi ?

TURBATU : Tocmai că mă miram.

GRĂMESCU : În al doilea rînd, de unde să am eu atîţia bani ? O sută de mii de lei, şi zece mii de dolari ! Doamne fereşte ! Eu de-abia mă ajung cu leafa, nu pot să pun un ban deoparte.

TURBATU : Şi-atunci, de ce mi-ai dat declaraţia scrisă ?

GRĂMESCU *(ride cu poftă)* : Am vrut să vă joc o farsă.

TURBATU *(ride şi el)* : Asta chiar că-i bună ! Auzi, zi-i, totuşi, fetei să-mi facă o cafeluţă.

GRĂMESCU : Imediat. *(Iese în anticameră. Turbatu scoate din servietă o mustaţă pe oală, o pereche de ochelari fumurii şi o pălărie vînătorească, luînd înfăţişarea lui Păsculete. Reintrînd, Grămescu e stupefiat.)* Cine sînteţi ?

TURBATU : Păsculete, nu mă cunoşti ? *(Îşi scoate masca lui Păsculete şi o pune pe cea a lui Groapă. Apoi, rîde de se prăpădeşte.)* Ce zici de chestia asta, Grămescule ? Te-am lăsat mască ! Ha, ha, ha !

GRĂMESCU *(abulic)* : Nu înţeleg nimic.

TURBATU : Cum nu înțelegi ? Păsculete și Groapă eram eu. Am lucrat în travesti.

GRĂMESCU *(încă năuc)* : De ce ?

TURBATU : Simplu : ca să meargă treaba mai ușor și ca să scot niște bani de la dumneata. Mai ales dolarii. Știam că-i ai, dar nu știam unde sînt. Acum am aflat unde ții leii și bijuteriile. Sub dudul din curte. Opt sute de mii și un kil trei sute de aur. Le-am cîntărit.

GRĂMESCU : Cînd ?

TURBATU : Acum o jumătate de oră. Am trimis băieții cu ordinul procurorului, au dezgropat cutia de metal, cu martori, bineînțeles, pe urmă a venit și soția, a venit și fiica, au semnat procesul-verbal. Totul, legal. Înțelegi ?

GRĂMESCU : Nu înțeleg.

TURBATU : Îți explic încă o dată. Dumneata și oamenii dumitale erați de mult în colimatorul meu, știam că furați pe rupte, știam că ai cumpărat aur și valută, dar mai știam, în același timp, că ancheta o să fie grea, grea de tot, că n-o să vrei să recunoști nimic, că banii, aurul și valuta le-ai ascuns atît de bine încît o să-mi iasă părul prin căciulă pînă le găsesc. Și-atunci, ce mi-am zis : ia să-i joc un pic de teatru lui Grămescu, să vedem dacă ține. Și-a ținut. Ce e drept, am și talent, trebuie să recunoști, cînd eram tînăr jucam la Casa de cultură, în echipa de amatori, am jucat Caragiale, Cehov, Everac, Băieșu... Roluri frumoase. Vreau să-ți spun, însă că mustățile, barba și restul machiajului sînt din banii mei, nu mi le decontează nimeni. Nu vreau să mă laud, că nu-mi stă-n caracter, dar am valoare, recunoști ? F.B.I.-ul ar da o avere pe mine. Auzi, Grămescule, eu te știu pe dumneata de cinciprezece ani, de cînd eram locotenent. Pe-atunci, dacă nu mă înșel, erai un fel de activist. Cum de-ai decăzut în asemenea hal ? Cum de-ai ajuns să furi ? *(Grămescu tace.)* Mă rog, dacă nu vrei să vorbești, nu vorbi, nu te obligă nimeni. De fapt, eu, în linii mari, știu trecutul dumitale. Trăiai cu o coafeză...

GRĂMESCU : Manichiuristă.

TURBATU : Exact. Manichiuristă. Și soția te-a reclamat, chiar în ziua cînd trebuia să fii promovat într-o muncă de răspundere.

GRĂMESCU : Nu soția m-a reclamat, ci sora ei. Soția mea e o femeie de caracter.

TURBATU : Mi-am dat seama. Cînd i-a găsit pe băieți scoțînd tezaurul din grădină, n-a zis nimic, dimpotrivă, cît au făcut inventarul, i-a servit cu cafele și dulceață. Deci, după ce-ai fost scos cu avertisment...

GRĂMESCU : Fără avertisment.

TURBATU : Mă rog... Ai primit această muncă administrativă. Ce s-a întîmplat pe urmă ? Au început să-ți placă banii și femeile. Adică nu, femeile îți plăceau dinainte. Dumneata personal n-ai furat, dar îi lăsai pe alții să fure. Și primeai. Știu exact cît primeai săptămînal. Ghici de unde știu.

GRĂMESCU : Mă turnau secretarele.

TURBATU : Nu. Unul dintre ăia care-ți dădeau era omul nostru.

GRĂMESCU : Nu mă mir.

TURBATU : Din informațiile mele, mai ai încă cincisprezece mii de mărci vest-germane. Unde le ții ? *(Tăcere.)* Mă rog, nu-i nici o grabă, îmi spui mai tîrziu. De fapt, ce vroiai să faci cu valuta ? Spune-mi sincer.

GRĂMESCU : Vroiam să fac o excursie în Occident.

TURBATU : Și-ți trebuiau atîția bani pentru o excursie ?

GRĂMESCU : Aveam de gînd să merg la Monte Carlo, ca să joc la ruletă. E visul meu din copilărie, de cînd am văzut un film în care unul pleca de la cazino cu o roabă plină de bani.

TURBATU : Și ce făceai, dacă cîștigai ?

GRĂMESCU : Îmi deschideam un mic restaurant pe Coasta de Azur. Aș fi stat toată viața lungit într-un șezlong, la umbra palmierilor, privind cea mai albastră mare din lume. N-ar fi fost bine ?

TURBATU : Ce să mai vorbim ? Parcă eu n-aș vrea să călătoresc în străinătate ? Sau să trăiesc toată viața la Miami Beach și să-mi fac vacanțele la Acapulco, cu iahtul meu personal ? Așa, mă duc în concediu la „Doi Mai", cu nevastă-mea, soacră-mea și trei fete, la un țăran turc, cu casa plină de muște și țînțari, că e mai ieftin, și călătoresc cu un „Trabant" hodorogit, care-ți mută rinichii în esofag. Te întreb foarte sincer o chestie : ce s-ar întîmpla dacă am pleca toți în Occident, unde nivelul de trai e de nu știu cîte ori mai mare ca al nostru ? Ce s-ar fi întîmplat, dacă toată populația din Dacia ar fi plecat la Roma, cînd au venit barbarii ? Am fi dispărut ca popor. Ce, parcă mie îmi convine ca nevastă-mea să mă bîrfîie toată ziua la cap că nu găsește aia, că nu găsește ailaltă, că fi-sa n-a intrat la facultate și s-a făcut vînzătoare la o librărie, că n-are și ea o haină de astrahan, sau o pereche de cizme de piele naturală ? Iar eu o întreb : „de unde, mamă, că trăim șase guri dintr-o leafă !" Ne-am născut aici, stăm aici și ne urmăm destinul, că de-aia sîntem bărbați, nu curve, care s-agață de primul „Mercedes" și pleacă unde văd cu ochii ! *(Pauză.)* Iartă-mă

că ți-am făcut puțină morală, tocmai dumitale, care, ca fost activist, știi chestiile astea mai bine decît mine, dar faptul că vroiai să duci valuta asta în Occident, ca s-o joci la ruletă, mi se pare o mîrșăvie.

NUȚI *(intră cu o cafea, pe care i-o pune lui Turbatu în față)* : Mai aștept ?

GRĂMESCU : Da. *(Nuți iese.)* Și-acum, ce urmează ? Mă arestați ?

TURBATU : Nu. Mîine la ora nouă să fii la mine. Începem ancheta. Te rog să nu-mi faci greutăți. Vreau să plec în Deltă, la pescuit, mai am un rest de concediu de anul trecut.

GRĂMESCU : La ce mă băgați ? La luare de mită și deținere ilegală de valută ?

TURBATU : Asta e treaba justiției, nu mă amestec.

BUBU *(deschide ușa, discret)* : Nașule, mai ești aici ? *(Intră, urmat de Sotir, Gigi și Vava ; văzîndu-l pe Turbatu, se sperie și vor să se retragă. Grămescu le face semn să rămînă.)*

GRĂMESCU : Ce s-a întîmplat ?

VAVA *(la ureche)* : Acum o oră, a fost Miliția la noi acasă. Ne-a luat tot.

TURBATU : Nu vă feriți de mine. Sînt în problemă. *(Cei patru îl privesc încremeniți.)*

GRĂMESCU : Dînsul e tovarășul Turbatu, de la Miliția economică.

GIGI *(ironic)* : Încîntat.

TURBATU : Nu mai puțin. *(Pauză lungă.)* Aveți o toaletă pe-aici ?

GRĂMESCU : Ieșiți pe culoar, mergeți înainte, ultima ușă pe dreapta.

TURBATU : Mulțumesc. *(Iese.)*

SOTIR : Cu alte cuvinte, nașule, sîntem curățați.

GRĂMESCU : Da, sîntem curățați.

BUBU *(plîngînd)* : De-adevăratelea ?

GRĂMESCU *(întunecat)* : Da, de-adevăratelea.

BUBU : Dar cum e posibil ?

GIGI : De unde-au știut ei c-am ascuns totul în butoiul cu varză ?

VAVA : Și la mine au mers la fix. Cine ne-a turnat ? Nu cumva revizorii ăia ?

GRĂMESCU : Revizorii ăia nu erau revizori adevărați.

VAVA : Dar ce erau ?

GRĂMESCU : Erau el.

BUBU : Care, el ?

GRĂMESCU : Turbatu. S-a mascat cu mustăți, cu barbă falsă și cu legitimație, și m-a păcălit. De două ori. Acuma m-a păcălit și-a treia oară. M-a pus să-i dau chitanță c-am primit înapoi de la el banii pe care i-am dat șpagă. M-am aruncat singur în gura lupului. *(Pauză.)* Vreți să-mi faceți și mie un serviciu ? Scuipați-mă în ochi.

GIGI : Bine, bre, nașule, în halu-ăsta ai ajuns ? Să te tragă niște găinari în piept ? Te credeam mai deștept.

GRĂMESCU *(dărîmat)* : Și eu.

SOTIR : De noi, cine i-a spus ?

GRĂMESCU : Eu, nu.

BUBU : Dar cine ?

GRĂMESCU : Mi-a mărturisit că unul dintre voi e omul lui.

VAVA : Eram sigur. Ne-am nenorocit. *(Către Gigi, urlînd.)* Tu ești ăla !

GIGI *(scoate un șiș)* : Mai zi o dată !

BUBU *(își smulge părul din cap)* : Copilașii mei, au rămas pe drumuri, muritori de foame ! Soțioara mea ! Mămica mea ! Mămica mea, care-mi spunea : „mănîncă fasole, dar să dormi în patul tău".

GIGI : Nașule, ce ne facem ? Poți să ne salvezi ? Poți să iei totul asupra matale ?

GRĂMESCU : Acum e tîrziu. Dacă v-au făcut deja percheziție și v-au găsit banii și aurul, e tîrziu. V-am spus să nu le țineți în casă.

GIGI : Ne-ai spus acum o oră, cînd eram să facem mutarea ? Doamne, nu ne lăsa ! *(Cei patru plîng unul pe umărul celuilalt.)*

SOTIR : Nevastă-mea a leșinat. I-au luat și cruciulița de la gît.

VAVA : Fug în munți...

GRĂMESCU *(răscolește în servieta jerpelită a lui Turbatu, studiază cu atenție mustățile și bărbile, apoi scoate un pistol)* : Băieți, nu mai bociți. A apărut o rază, în bezna disperării. Ce părere aveți de obiectul ăsta ? *(Cei patru privesc pistolul, încremeniți.)* Bubule, dacă nu mă înșel, tu ai făcut tir în tinerețe. Ia vezi, e bun la ceva ?

BUBU *(cercetează pistolul)* : E încărcat.

GRĂMESCU : Interesant.

BUBU : Nu înțeleg.

GRĂMESCU : Cînd se întoarce Turbatu, eu o să ies puțin. Voi, rămîneți cu el. mai discutați, mai... *(Ambiguu.)* Vedeți ce faceți...

SOTIR : Adică, ce ?

BUBU : Tăceți, că vine ! *(Intră Turbatu, Tăcere. Se așază în același fotoliu. Bubu se postează în spatele lui.)*

TURBATU : Domnu' Grămescu, rămîne să ne vedem mîine. *(Către ceilalți patru.)* Veniți împreună.

GRĂMESCU : Scuzați-mă o clipă. *(Iese. Moment de suspans. Cei patru se uită unul la altul, încremeniți. Turbatu îi studiază pe fiecare cu privirea.)*

TURBATU : Dar ce e cu tăcerea asta de mormînt ?

VAVA : Curat mormînt, tovarășe maior !

BUBU *(îi pune pistolul în ceafă ; ceilalți încuviințează cu privirile ; trage ; Turbatu cade cu capul pe spătarul fotoliului. Pauză îndelungă ; nici unul nu are curajul să-i privească pe ceilalți în ochi)* : Asta e.

GRĂMESCU *(intră, solemn)* : Se pare că altă soluție nu exista.

GIGI : Şi-acum ?
VAVA : Să ne gîndim la ce e de făcut.
SOTIR *(îngrozit)* : Nu trebuia aşa ceva ! Nu trebuia !
GRĂMESCU : Taci ! Nu urla !
GIGI *(transpirat)* : Îmi pare rău, dar eu plec. Eu nu iau parte la aşa ceva.
GRĂMESCU : Stai aici ! Ai fost de faţă, nu mai ai nici o scăpare. Doar dacă te duci să ne torni.
GIGI *(isteric)* : Nu vreau să iau parte la o crimă ! Nu vreau să fac puşcărie pentru uciderea unui om! Poate are şi el nevastă şi copii, ca şi mine !
GRĂMESCU : Avea nevastă, soacră şi trei fete. Dar ce preferai ? Să plîngă copiii tăi, sau copiii lui ? *(Pauză.)* Ce-i de făcut ? Veniţi cu o idee.
NUŢI *(deschide uşa ; către Grămescu)* : Dragă, stau de-o juma' de oră în parking şi te aştept.
BUBU *(ca să nu observe Nuţi că maiorul e mort, îi îndreaptă capul, se aşază în faţa lui şi-i vorbeşte, ca şi cum ar continua o discuţie)* : Dacă Dudu dribla spre dreapta şi trăgea, eram calificaţi ! Categoric.
GRĂMESCU : Du-te înapoi şi aşteaptă. Vin imediat. *(Nuţi pleacă.)* Clădirea are un beci. Duceţi-l acolo.
GIGI : Şi pe urmă ?
GRĂMESCU : Ne mai gîndim. La noapte, luăm o hotărîre.
BUBU : Cu ce-a venit maiorul pînă aici ?
GRĂMESCU : Cu maşina personală. *(Se uită pe fereastră.)* Maşina e jos. Trabantu-ăla verde.
BUVU : E perfect.
VAVA : De ce e perfect ?
BUBU : Îl urcăm în maşină, ieşim din oraş, îl aşezăm la volan, dăm foc la maşină şi-l aruncăm într-o prăpastie. *(Pauză.)*
SOTIR : Cum îl ducem pînă la maşină ?
BUBU : Simplu. Îl luăm doi inşi de braţe şi-l tîrîm ca şi cum ar fi beat. Ia să facem o probă. *(Bubu şi Sotir îl iau pe Turbatu de braţe, îl ridică şi fac cu el o probă de mers.)*
GRĂMESCU : Da, se poate. Dar mai stăm zece minute, ca să se însereze bine. Cum îl urcaţi în maşină, dispăreţi imediat. Tu, Gigi, mergi cu maşina ta în urma lor. După ce terminaţi, mă găsiţi la „Hanul cu prepeleac", în separeu.
TURBATU *(tresare, ca şi cum s-ar fi trezit din somn)* : Băieţi, nu e bine cum v-aţi gîndit. Voi nu vă daţi seama că la autopsie mi se găseşte glonţul în cap şi toată înscenarea voastră cade ?
GIGI *(nimeni nu realizează încă absurdul situaţiei)* : Eu n-am înţeles.
TURBATU : E simplu ca lumina zilei : din moment ce există un glonţ în cap, e limpede că nimeni n-o să mai creadă c-am căzut în prăpastie din întîmplare şi c-am ars. Căutaţi altă soluţie.
BUBU : Da, are dreptate. Nu e bună ideea cu prăpastia. Cel mai bine ar fi să-l topim în var.
VAVA : Sau să-i legăm o piatră de gît şi să-l aruncăm într-un lac.
TURBATU : Eventual, mă tăiaţi în bucăţi, luaţi fiecare cîte o bucată, vă urcaţi în cinci trenuri diferite şi mă aruncaţi în cinci localităţi diferite. *(Cei patru, adică Bubu, Vava, Gigi şi Sotir, realizează, brusc, că mortul e cel care vorbeşte, îşi ies din minţi, urlă, îngroziţi, şi se aruncă pe ferestre. Maiorul i se adresează lui Grămescu, nedumerit.)* Ce-i cu ei, de ce s-au speriat ?
GRĂMESCU *(omul care nu se mai miră şi nu se mai sperie de nimic)* : Nu ştiu. Sînt oameni simpli, împovăraţi de superstiţii şi lipsiţi de cultură.
TURBATU *(ia pistolul de pe masă şi-l pune în servietă)* : Am făcut ieri trageri cu gloanţe oarbe şi l-am uitat la mine. Pe chestia asta, s-ar putea să fiu sancţionat.
GRĂMESCU *(apatic)* : Vă descurcaţi dumneavoastră, nu vă plîng. Aveţi o minte ca briciul. *(Rîde.)* În ce hal i-aţi speriat ! Ştiţi că, dintr-o chestie ca asta, e posibil să nu-ţi mai revii niciodată ? Poţi să înnebuneşti.
TURBATU : Pe cuvîntul meu că figura a fost absolut neprevăzută. Uitasem complet de pistol. Ca dovadă, nici nu vă bag la dosar tentativa de omor, deşi aţi merita. Povestea rămîne între noi, ca o glumă bună. De ce stai aşa pleoştit ? Mă, Grămescule, fii bărbat, mergi pînă la capăt.
GRĂMESCU *(remontat)* : Aveţi dreptate, am să merg pînă la capăt. Ca un adevărat bărbat.
TURBATU : Noapte bună. Te aştept mîine. *(Pleacă.)*
GRĂMESCU : La revedere. *(Stă încremenit la birou, profund îngîndurat. Fumează. Apoi, brusc, ia o decizie : caută prin mai multe sertare şi scoate o frînghie. Leagă frînghia de lustră, îi verifică rezistenţa, face un ochi, aşază un scaun şi-şi vîră capul în laţ. Se gîndeşte o vreme, apoi strigă, patetic.)* Oameni ! Oameni ! Mă auziţi ? Vreau să vă vorbesc. Mă auziţi ? *(Confidenţial.)* Viaţa mea se va sfîrşi aici, în această seară. Veţi zice : „Cu atît mai bine ; un ticălos mai puţin". Dar vă întreb : ce contează, în faţa morţii, dacă ai fost bun sau rău ? Dacă ai fost un mizerabil sau un sfînt ? Un prost sau un deştept ? Toţi murim la fel : singuri şi nefericiţi. *(Plînge.)* Trăim o viaţă, iar la sfîrşit ne dăm seama că nu ştim ce e viaţa. Ce e viaţa ? Dicţionarele şi manualele nu dau o definiţie. Dar moartea ? Despre moarte nu ştim absolut nimic. Nimic, nimic ! Savanţii şi filozofii sînt toţi nişte es-

croci ! Niște haimanale ! De două mii de ani ocupă catedrele universităților și încasează premii Nobel foarte grase, dar nu e unul în stare să-mi spună ce se va întîmpla cu mine după ce mă spînzur. Ce va face bietul meu suflet ? Unde se va duce ? Își va găsi locul în trupul unui melc sau al unui berbec merinos ? Sau va rătăci prin universul infinit, ca un ciine pribeag ? *(Sună telefonul.)* Alo ! Greșeală ! Nu face nimic. *(Închide. Se frămîntă.)* Aș fi vrut să vă spun ceva frumos, care să vă înduioșeze, ceva care să vă facă să plîngeți. V-aș fi spus o poezie, dar n-am memorie, v-aș fi cîntat un cîntec, dar n-am voce... O să mă întrebați de ce mă spînzur. Pentru că nu vreau să merg la închisoare. Nu suport suferința fizică, constringerea, umezeala, frigul, mizeria, vulgaritatea, umilința. leșind de-acolo, aș fi bătrîn, bolnav, istovit, neputincios, o cîrpă, o otreapă... Dacă mi s-ar da voie... *(Sună telefonul.)* Alo ! Du-te dracului ! Ți-am spus că e greșeală ! Ce te privește pe dumneata ce număr am ? Lasă-mă-n pace, sînt ocupat, vreau să mă spînzur ! *(Închide.)* În sfîrșit, e tîrziu... N-am nimic să vă mai spun. A, da, mi-am adus aminte. Cînd eram copil *(ride singur)*, am închis o gărgăriță într-o sticlă. Ermetic. Fără hrană, fără apă. Am vrut să văd cît o să trăiască. A trăit un an, doi, trei, patru, cinci... Pînă cînd, într-o zi, dintr-o întîmplare, s-a spart sticla. *(Urlă.)* Sîntem ca niște gărgărițe... Niște... *(Pauză.)* De fapt, cred că acum înțeleg ce e viața. Viața e... *(Sună telefonul. Se apleacă să ia receptorul, dar face o mișcare greșită și scaunul se răstoarnă ; rămîne spînzurat de frînghie. Cu ultimele puteri, strigă în receptor.)* Alo ! E greșeală...

(Ușa se deschide și intră Nuți. Aceasta îl privește lung și fără uimire.)

NUȚI : Mă lași să te aștept o oră în frig și ploaie, udă fleașcă, și tu te... Nesimțitule ! *(Ia de pe birou pachetul cu țigări și bricheta lui Grămescu, își aprinde o țigară și pleacă.)*

CORTINA

P.S. Autorul recomandă ca personajele Păsculete, Groapă și Turbatu să fie interpretate de același actor. Pentru a nu se știrbi cu nimic surpriza spectatorilor, firesc ar fi ca în caietul-program să nu se menționeze distribuția.